

Lietuvos Respublikos neregistruotų gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo laikinojo įstatymo projektą (toliau – laikinasis įstatymas), Lietuvos Respublikos mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatymo Nr. I-1163 6 straipsnio pakeitimo projektą (toliau – MUVGIĮ) ir Lietuvos Respublikos geriamojo vandens ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 13, 14 ir 16 straipsnio pakeitimo projektą (toliau – GVTINTĮ) (toliau – projektai) pateiktų pastabų ir pasiūlymų derinimo pažyma

Institucija	Pastaba/pasiūlymas	Aplinkos ministerijos argumentai
Lietuvos vandens tiekėjų asociacija 2020-09-14 raštas Nr. 81	„<...> Nesutinkame su siūlomu Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 16 straipsnio 6 dalies pakeitimu, kuriuo siekiama nustatyti konkretų terminą kitiems asmenims nuosavybės teise priklausančiai geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrai (toliau – Infrastruktūra) išpirkti. <...> Lietuvos Respublikos neregistruotų gėlo požeminio vandens gavybos gręžinių įteisinimo laikinojo įstatymo projekto aiškinamajame rašte siūlomas nustatyti 3 metų terminas, per kurį savivaldybė arba jos kontroliuojama vandens tiekimo įmonė perimtų iš bendruomenių ar kitų asmenų geriamojo vandens tiekimui reikalingą infrastruktūrą, grindžiamas tuo, kad esą pakeitimai padės užtikrinti geresnį viešojo vandens tiekimo planavimą ir geriamojo vandens kokybę. Nors akivaizdu, kad Infrastruktūros objektų išpirkimui reikalingos savivaldybės ir (ar) viešųjų geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų lėšos, aiškinamojo rašto 12 punkte į klausimą, kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais), yra neatsakyta, tik lakoniškai nurodyta, kad įstatymo įgyvendinimui papildomo valstybės lėšų poreikio nenumatoma. Asociacijos įsitikinimu, konkretaus termino Infrastruktūros objektų išpirkimui nustatymas, nenustatant lėšų šiam išpirkimui, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad negalima savivaldos institucijoms priskirti tokių funkcijų, kurių jos nebūtų pajėgios atlikti. Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalies nuostatą, kad savivaldybės pagal Konstitucijoje ir įstatymų apibrėžtą kompetenciją veikia laisvai ir savarankiškai, kartu su Konstitucijos 121 straipsnio 1 dalies	Neatsižvelgta. Pagal Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 10 str. ir Vietos savivaldos įstatymo 6 str. nuostatas, geriamojo vandens išgavimas, tiekimas ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas savivaldybių teritorijose yra savivaldybių institucijų pareiga, o savivaldybių tarybos vykdo vandens tiekimui skirtos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros savininkų arba savivaldybės (savivaldybių) kontroliuojamų įmonių, kurioms priklauso ši infrastruktūra, dalyvio teises ir pareigas. Pažymėtina, kad Įstatymo projektu nenustatoma nauja pareiga, tačiau įtvirtinamas konkretus laikas, nes savivaldybės turėdamos konkrečias pareigas, jų neatlieka. Šiuo metu galiojančio Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo (toliau – Įstatymas) 16 str. 6 d. nuostatomis, savivaldybei arba jos kontroliuojamai vandens tiekimo įmonei nustatyta, kad geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūra, kuri nuosavybės teise priklauso kitiems asmenims ir yra reikalinga bei tinkama viešajam geriamojo vandens tiekimui ir (arba) nuotekų tvarkymui, ir (arba) paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra, kuri nuosavybės teise priklauso kitiems asmenims ir yra reikalinga bei tinkama paviršinių nuotekų

	<p>nuostata, kad savivaldybės sudaro ir tvirtina savo biudžetą, ir Lietuvos Respublikos Konstitucijos 127 straipsnio 1 dalies nuostata, kad Lietuvos biudžetinę sistemą sudaro savarankiški biudžetai, konstatavo, kad, jeigu savivaldybėms įstatymais ar kitais teisės aktais sukuriamos pareigos, turi būti numatytos ir šioms funkcijoms atlikti reikalingos lėšos. <...>”.</p>	<p>tvarkymui, savivaldybės institucijos iniciatyva <u>turi būti perduodama</u> savivaldybei arba viešajam geriamojo vandens tiekėjui ir nuotekų tvarkytojui ar paviršinių nuotekų tvarkytojui vadovaujantis <i>Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų išpirkimo tvarkos apraše</i> (toliau – Aprašas) nustatyta tvarka. Aprašo 24 p. numatyta, kad „<...> šalims susitarus, infrastruktūros objektas gali būti <u>perduotas</u> savivaldybės arba viešojo geriamojo vandens tiekėjo, paviršinių nuotekų tvarkytojo <u>nuosavybėn neatlygintinai</u>“; 22 p. nustatyta, kad „<...>Jeigu infrastruktūros objekto savininkas atsisako parduoti infrastruktūros objektą arba kai tarp šalių kyla ginčas dėl kainos ar kitų pirkimo–pardavimo sutarties sąlygų, savivaldybės institucijos iniciatyva <u>sudaromos sutartys dėl infrastruktūros naudojimo (nuomos, panaudos, jungtinės veiklos)</u> ir geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo“. Atsižvelgiant į tai, savivaldybė turi galimybę priimti sprendimą, kuris jai tinkamiausias: išpirkimas ar susitarimas dėl perdavimo neatlygintinai, kad iki Įstatymo projekte siūlomos datos, infrastruktūra būtų perduota savivaldybei. Taip išlieka ir ar sutarčių sudarymas dėl infrastruktūros naudojimo, kad būtų užtikrintas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas.</p> <p>Pažymėtina, kad vadovaujantis Įstatymo 34 str. 5 d. nuostatomis, geriamojo</p>
--	--	---

		vandens tiekėjai ir nuotekų tvarkytojų, suderintos planuojamos investicijos su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija, gali būti pripažintos pagrįstomis valstybės reguliuojamoms kainoms nustatyti, todėl išperkama kitiems asmenims priklausanti infrastruktūra gali būti įtraukiama į planuojamas investicijas.
Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija 2020-09-14 raštas Nr. 5-2910	<p>„<...> 2. Už nedeklaruotą ar deklaruotą mažesnę negu išgautas gamtos išteklių kiekį ir (ar) be leidimo išgautą gamtos išteklių kiekį taikomas didesnis mokesčio tarifas. Jis apskaičiuojamas šio įstatymo 1, 2 (išskyrus požeminio gėlo (ne mineralinio) vandens išteklius) ir 3 prieduose nustatytus tarifus dauginant iš koeficiento 10, o 2 priede nurodytiems požeminio vandens, išskyrus mineralinį vandenį, ištekliams nustatytus tarifus dauginant iš koeficiento 2, už išgautą požeminį vandenį 2016-2020 m. laikotarpiu dauginant iš koeficiento 0“.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Siūlomas teisės akto pakeitimas nurodytu 2016-2020 metų laikotarpiu, visus požeminio vandens išteklių naudotojus, kurie požeminio vandens išteklius naudojo pažeisdami teisės aktų nuostatas t. y. nedeklaravo ar deklaravo mažesnę negu išgautas gamtos išteklių kiekis ir (ar) be leidimo išgavo požeminio vandens išteklius, <u>visiškai atleisti</u> nuo mokesčio už valstybinius gamtos išteklius mokėjimo.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad siūlomas teisės akto pakeitimas sukuria diskriminacines ir konkurenciją iškreipiančias nuostatas tų asmenų, kurie požeminio vandens išteklius išgavo vadovaudamiesi teisės aktų nuostatomis t. y. nurodytu 2016-2020 metų laikotarpiu deklaravo ir mokėjo mokesčius už išgautus požeminio vandens išteklius, atžvilgiu.</p>
	<p>„<...> 2. Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius, išskyrus mokestį už medžiojamųjų gyvūnų išteklius, mokėtojai, mokestinio laikotarpio mokesčio deklaracijoje taikydami indeksuotą šio įstatymo 1 ar 2 prieduose nustatytą tarifą, apskaičiuoja ir moka mokestį už visą per tą mokestinį laikotarpį išgautą gamtos išteklių kiekį. Mokesčio už požeminio vandens išteklius, išskyrus mineralinį vandenį, fizinių ir juridinių asmenų</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Siūlomas teisės akto pakeitimas sąlygotų išskirtinių mokestinių sąlygų sudarymą vienai asmenų grupei. Išskirtinių sąlygų sudarymas vienam ar grupei asmenų laikytinas korupcijos rizikos veiksniu. Bendrojoje vandens politikos direktyvoje</p>

	<p>naudojamą žemės ūkio veiklai, išskyrus požeminį vandenį, naudojamą žemės ūkio produktams perdirbti ir iš jų pagamintiems maisto ar ne maisto produktams realizuoti mokėtojai, mokestinio laikotarpio mokesčio deklaracijoje taikydami indeksuotą šio įstatymo 2 priede nustatytą tarifą, apskaičiuoja ir moka mokestį už per tą mokestinį laikotarpį išgautą požeminio vandens išteklių kiekį, viršijantį 100 m³ per parą, skaičiuojant metinį vidurkį“.</p>	<p>(2000/60/EB) įtvirtinti „teršėjas moka“ ir „sąnaudų susigrąžinimo“ principai. Direktyvos 9 str. 1 d. nustatyta, kad šalys privalo užtikrinti, kad vandens kainų politika pakankamai skatintų vartotojus naudoti vandenį efektyviai ir taip padėtų siekti šios direktyvos aplinkos apsaugos tikslų įvairiose vandens naudojimo srityse, kurių yra išskirta bent trys – pramonė, buitinis sektorius ir žemės ūkis, deramai būtų padengiamos sąnaudos, patirtos teikiant vandens paslaugas, remiantis pagal direktyvą atlikta ekonomine analize ir visų pirma atsižvelgiant į principą „teršėjas moka“. Mokesčio tikslas – skatinti išteklius naudoti racionaliai, o siūlomas teisės akto pakeitimas neprisidėtų prie tokio požeminio vandens išteklių naudojimo. EBPO rekomendacijose Lietuvai, siūloma dar plačiau taikyti aplinkosauginius mokesčius ir plėsti mokesčių taikymo bazę. Išimties įtvirtinimas Mokesčio už valstybinius gamtos išteklius įstatyme sukeltų pagrįstų abejonių dėl Lietuvos teisės aktų atitikties EBPO rekomendacijoms.</p>
<p>Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos 2020-09-15 raštas Nr. 4-01-7264</p>	<p>„<...> 2.2. Diskutuotinas ir atleidimo nuo administracinės atsakomybės galiojimo terminas. Nuostatoje yra nurodyta, kad asmuo atleidžiamas nuo administracinės atsakomybės <u>įstatymo galiojimo laikotarpiu</u>. Pagal siūlomą reglamentavimą gali susidaryti situacijos, kai asmuo pažeidęs išgautų gamtos išteklių deklaravimo tvarką pagal šią nuostatą gali būti atleidžiamas nuo administracinės atsakomybės, nors jo grėžinys jau bus įregistruotas registre ir jis jau turės leidimą naudoti požeminio vandens išteklius, tačiau bus įvykdęs šio įstatymo galiojimo laikotarpiu nurodytą atleidimo nuo administracinės atsakomybės sąlygą, t. y. bus pateikęs grėžinio pasą įregistravimui. Projekte nėra nustatyta, kad jau įregistravus grėžinį Žemės gelmių</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies. Siūlomas reglamentavimas yra skirtas tik tiems gėlo požeminio vandens grėžiniams, kurie yra įrengti iki laikinojo įstatymo įsigaliojimo. STT pateiktu atveju, asmeniui laikinojo įstatymo projekte numatytas atleidimas nuo atsakomybės nebūtų taikomas, kadangi asmens turimas ir (arba) naudojamas požeminio vandens grėžinys registruotas Žemės gelmių registre ir turintis leidimą, nėra laikinojo įstatymo objektas. Pažymėtina, kad laikinojo įstatymo projekte</p>

	<p>registre, administracinė atsakomybė bus taikoma bendra tvarka už padarytus pažeidimus. Siekdami išvengti įvairių teisinio reglamentavimo interpretacijų, kurios didina korupcijos pasireiškimo riziką, siūlome aiškiai ir detalai reglamentuoti, atleidimo nuo administracinės atsakomybės terminus pagal šio projekto nuostatas.“</p> <p>„<...> 3. Mokesčio už gamtos išteklius įstatymo projektu siūloma sumažinti už nedeklaruotą ar deklaruotą mažesnę negu išgautas požeminio gėlo vandens kiekį ir (ar) be leidimo išgautą požeminio gėlo vandens kiekį taikomą didesnę mokesčio tarifo koeficientą nuo 10 iki 2. Siūlomas koeficiento mažinimas diskutuotinas teikiamų projektų rengimo tikslo kontekste, nes pagrindinis projekto rengėjų tikslas yra sudaryti galimybes ir paskatinti neregistruotų požeminio gėlo vandens gręžinių savininkus įteisinti naudojamus neregistruotus gręžinius ir gamtos išteklius naudoti tik turint leidimus. Siūlomas 5 kartus mažesnis koeficientas neskatinėtų neregistruotų naudojamų požeminio gėlo vandens gręžinių savininkų įteisinti gręžinius, o gėlo vandens išteklių naudotojams būtų sudarytos išskirtinės sąlygos už nedeklaruotą, deklaruotą mažesnę negu išgautas gamtos išteklių kiekį ir be leidimo išgautą gamtos išteklių kiekį mokėti mažesnę mokestį taikant mažesnę koeficientą „2“, kitus gamtos išteklius naudojančių asmenų atžvilgiu, kurie už nurodytus pažeidimus turėtų mokėti 10 kartų padidintą mokestį už gamtos išteklius.“</p>	<p>asmeniui numatytas pereinamasis 18 mėn. laikotarpis, per kurį asmuo įsiregistravęs gėlo požeminio vandens gręžinį turės galimybę gauti leidimą požeminio vandens ištekliams išgauti.</p> <p>Neatsižvelgta. Svarbu pažymėti, kad pateiktais derinti įstatymų pakeitimo projektais siekiama spręsti požeminio vandens išteklių naudojimo problemą bendrai, o konkretus projektas sprendžia lokalizuotas problemines situacijas. Pažymėtina, kad Mokesčių už valstybinius gamtos išteklius įstatymo 6 straipsnio pakeitimo projektu ir nesiekiama skatinti „<...>neregistruotų naudojamų požeminio gėlo vandens gręžinių savininkų įteisinti gręžinius <...>“. Tikimasi, kad būtent laikinojo įstatymo galiojimo metu nustatytas atleidimas nuo atsakomybės ir sudarytos paprastesnės sąlygos registruoti Žemės gelmių registre neregistruotus gręžinius paskatins minėtų gręžinių savininkus juos įsiteisinti.</p>
<p>Lietuvos pramonininkų konfederacijos 2020-09-15 raštas Nr. S.357</p>	<p>„<...> Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, LPK siūlo Įstatymo projekto 6 straipsnio 2 dalį išdėstyti taip: „2. Už nedeklaruotą ar deklaruotą mažesnę negu išgautas gamtos išteklių ir (ar) arba be leidimo išgautą gamtos išteklių kiekį taikomas didesnis mokesčio tarifas. Jis apskaičiuojamas šio įstatymo 1, 2 ir 3 prieduose nustatytus tarifus dauginant iš šių koeficientų 40: 1 priedo tarifas dauginant iš koeficiento 10 (kai ištekliai išgaunami be leidimo) ir iš koeficiento 5 (kai išgaunami ištekliai nedeklaruojami ar deklaruojamas mažesnis negu išgautas jų kiekis); 2 priedo tarifas dauginant</p>	<p>Neatsižvelgta. Teikiama derinti Mokesčių už valstybinius gamtos išteklius įstatymo (toliau - MUVGIĮ) 6 straipsnio pakeitimo projekto apimtis <u>požeminio vandens išteklių, o ne visų žemės gelmių ir kitų gamtos išteklių, naudojimas.</u> Siūlomu pakeitimu norima MUVGIĮ nustatytą koeficientą 10 sumažinti ir 2 priede nurodytiems <u>požeminio vandens (išskyrus mineralinį vandenį) ištekliams</u> nustatytus</p>

	<p>iš koeficiento 5 (kai ištekliai išgaunami be leidimo) ir iš koeficiento 2 (kai išgaunami ištekliai nedeklaruojami ar deklaruojamas mažesni negu išgautas jų kiekis); 3 priedo tarifus dauginant iš koeficiento 10. “</p>	<p>tarifus dauginti iš koeficiento 2.</p> <p>Siekiant laikytis „dviejų datų taisyklės“, įtvirtintos Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje, informuojame, kad siūlomą teisės akto pakeitimą būtų tikslinga apsvarstyti ir detaliai išanalizuoti su visomis suinteresuotomis pusėmis, kadangi siūlomas pakeitimas susijęs ne tik su požeminio vandens išteklių naudojimu, tačiau ir kitais žemės gelmių ir gamtos ištekliais.</p>
--	--	--